

REGULI GENERALE din 6 iunie 2018

privind piețele centralizate de gaze naturale

EMITENT • **AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE REGLEMENTARE ÎN DOMENIUL ENERGIEI**

Publicat în **MONITORUL OFICIAL nr. 493 din 15 iunie 2018**

Data intrării în vigoare **01-01-2019**

Notă

Aprobat prin **Ordinul nr. 105 din 6 iunie 2018**, publicată în Monitorul Oficial, nr. 493 din 15 iunie 2018.

Capitolul I Dispoziții generale

Articolul 1

Prezentele reguli au ca scop stabilirea principiilor și cerințelor legale care se aplică pe piețele centralizate de gaze naturale, în vederea tranzacționării gazelor naturale în condiții concurențiale și în mod transparent, public și nediscriminatoriu.

Articolul 2

(1) Piața centralizată de gaze naturale din România cuprinde următoarele segmente:

- a) Piața produselor standardizate pe termen scurt;
- b) Piața produselor standardizate pe termen mediu și lung.

(2) Piața produselor standardizate pe termen scurt reprezintă cadrul organizat de tranzacționare a gazelor naturale în baza unor tranzacții cu executare imediată, având ca obiect transferul dreptului de proprietate în Punctul Virtual de Tranzacționare (denumit în continuare „PVT”), pe baza raportului de tranzacționare, asupra unor cantități de gaze naturale ce urmează a fi livrate în PVT, în profil orar constant, în intervalul de timp rămas până la sfârșitul zilei gaziere în curs la data încheierii tranzacției sau în ziua gazieră următoare datei încheierii tranzacției.

(3) Piața produselor standardizate pe termen mediu și lung reprezintă cadrul organizat de tranzacționare a gazelor naturale în baza:

- a) unor contracte standard de vânzare-cumpărare cu termen suspensiv de minimum 2 (două) zile calendaristice de la data încheierii tranzacției, având ca obiect transferul dreptului de proprietate în PVT, pe baza raportului de tranzacționare, asupra unor cantități de gaze naturale ce urmează a fi livrate în PVT, în profil zilnic constant, pentru o perioadă de timp mai mare de o zi gazieră;
- b) unor contracte standard EFET ce reflectă condițiile specifice ale pieței gazelor naturale din România, contracte preagreate de către părțile participante la tranzacție sau contracte de vânzare-cumpărare propuse de către participantul inițiator al ordinului de tranzacționare, cu termen suspensiv de minimum 2 (două) zile calendaristice de la data încheierii tranzacției, având ca obiect transferul dreptului de proprietate în PVT, pe baza raportului de tranzacționare, asupra unor cantități de gaze naturale ce nu pot fi modificate ulterior și care urmează a fi livrate în PVT, în profil constant stabilit prin contract, pentru o perioadă de timp mai mare de o zi gazieră.

Articolul 3

Titularii licenței de administrare a piețelor centralizate organizează și administrează în condiții de transparență, obiectivitate și nediscriminare tranzacțiile derulate în cadrul segmentelor pieței centralizate de gaze naturale prevăzute la [art. 2](#) în care doresc să își desfășoare activitatea.

Articolul 4

Tranzacțiile în cadrul oricărui segment al pieței centralizate de gaze naturale prevăzut la [art. 2](#) se efectuează în conformitate cu prevederile regulamentului propriu al fiecărui titular de licență de administrare a piețelor centralizate privind cadrul organizat de tranzacționare pe piața centralizată de gaze naturale, regulament care se aprobă prin ordin de către președintele Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei, denumită în continuare ANRE.

Articolul 5

La elaborarea regulamentului propriu privind cadrul organizat de tranzacționare pe piața centralizată de gaze naturale, fiecare titular al licenței de administrare a pieței centralizate urmărește respectarea principiilor/cerințelor prevăzute la [art. 6-8](#), specifice fiecărui segment al piețelor centralizate de gaze naturale în cadrul căruia își propune să își desfășoare activitatea.

Articolul 6

(1) Pe piața produselor standardizate pe termen scurt, fie operatorul piețelor centralizate, fie o terță parte desemnată de către acesta își asumă rolul de contraparte în cadrul tuturor tranzacțiilor încheiate. Executarea

tranzacțiilor încheiate este garantată de către contraparte, direct sau prin intermediul unei terțe părți, în condițiile legii; participarea efectivă la tranzacționare este permisă în limita garanțiilor existente la începutul zilei de tranzacționare, respectiv a garanțiilor actualizate în cursul zilei de tranzacționare în funcție de tranzacțiile încheiate /garanțiile suplimentare constituite în cursul zilei, în favoarea contrapărții/terței părți care asigură garantarea.

(2) Pe piața produselor standardizate pe termen mediu și lung se pot încheia tranzacții fie direct între participanți, fie prin intermediul unei contrapărți, care poate fi operatorul piețelor centralizate sau o terță parte desemnată de acesta. Executarea tranzacțiilor încheiate este garantată după cum urmează:

a) în cazul produselor tranzacționate prin mecanismul cu contraparte, de către contraparte, în conformitate cu regulile specifice ale acesteia, în condițiile legii;

b) în cazul produselor tranzacționate direct între participanți, prin intermediul clauzelor privind garanțiile de bună execuție/ plată prevăzute în contractele standard de vânzare-cumpărare, avizate de către ANRE sau prevăzute în contractele EFET/ contractele preagreate/contractele propuse de către inițiator, după caz.

Articolul 7

(1) Principiile/cerințele specifice pieței produselor standardizate pe termen scurt sunt următoarele:

a) participarea la tranzacționare este permisă titularilor licenței de furnizare care au obținut, în prealabil, acordul OTS cu privire la înregistrarea notificărilor de tranzacții încheiate în cadrul segmentelor pieței centralizate prevăzute la [art. 2](#), în vederea derulării de către OTS a activității de transport a gazelor naturale;

b) participarea la tranzacționare este permisă și operatorului de transport și de sistem, în scopul întreprinderii acțiunilor de echilibrare fizică a sistemului de transport;

c) participarea la tranzacționare este permisă și operatorilor de distribuție, operatorilor de înmagazinare și clienților finali care au obținut în prealabil acordul OTS cu privire la înregistrarea notificărilor de tranzacții încheiate în cadrul segmentelor pieței centralizate prevăzute la [art. 2](#), în vederea derulării de către OTS a activității de transport al gazelor naturale, aceștia având doar dreptul de a cumpăra gaze naturale;

d) produsele tranzacționate sunt produse standard atât în ceea ce privește durata livrărilor de gaze naturale, respectiv produse în cursul zilei gaziere și produse pentru ziua gazieră următoare, cât și în ceea ce privește locul de livrare, respectiv PVT;

e) participarea la tranzacționare este permisă în condițiile semnării convenției de participare la piața centralizată și a încheierii prealabile a unui acord-cadru între operatorul piețelor centralizate de gaze naturale/terța parte desemnată de acesta și participantul la piață. În situația în care titularul licenței de administrare a pieței centralizate de gaze naturale își asumă și rolul de contraparte, convenția de participare și acordul-cadru pot fi comasate într-un document comun. Clauzele acordului-cadru sunt avizate de către ANRE și nu pot fi modificate de către părțile semnatare ale acestuia;

f) elementele care pot fi modificate de către părți în cadrul ședințelor de tranzacționare sunt prețul, exprimat în lei /kWh, și cantitatea tranzacționată, exprimată în kWh/h;

g) tranzacțiile încheiate se notifică OTS de către operatorul piețelor centralizate de gaze naturale/terța parte desemnată de acesta;

h) prețul și cantitatea aferente unei tranzacții încheiate nu pot fi modificate ulterior încheierii tranzacției;

i) titularii licențelor de administrare a piețelor centralizate asigură disponibilitatea platformei de tranzacționare a produselor specifice 24 de ore/zi, 7 zile pe săptămână.

(2) Prin derogare de la prevederile [art. 2 alin. \(2\)](#) și [art. 7 alin. \(1\) lit. d](#)), pentru efectuarea, de către OTS, a tranzacțiilor având ca obiect livrarea de gaze naturale în punctele de intrare/ieșire în/din sistemul de transport, altele decât PVT, în scopul echilibrării fizice a sistemului de transport, OTS poate defini produse locaționale, temporale și locațional-temporale, în conformitate cu prevederile [Regulamentului \(UE\) nr. 312/2014](#) al Comisiei din 26 martie 2014 de stabilire a unui cod de rețea privind echilibrarea rețelelor de transport de gaz, iar titularii de licențe de administrare a piețelor centralizate organizează platforme de tranzacționare distincte, conform unor reguli specifice agreeate cu OTS și avizate de ANRE. Accesul la tranzacționarea produselor locaționale, temporale și locațional-temporale definite de către OTS se face prin emiterea de ordine de răspuns la ordinele inițiate de către OTS și este permis oricărui participant înregistrat la platformele de tranzacționare dezvoltate în acest sens care îndeplinește condițiile prevăzute în convenția de participare la acestea.

Articolul 8

Principiile/cerințele specifice pieței produselor standardizate pe termen mediu și lung sunt următoarele:

a) participarea la tranzacționare este permisă titularilor licenței de furnizare care au obținut, în prealabil, acordul OTS cu privire la înregistrarea notificărilor de tranzacții încheiate în cadrul segmentelor pieței centralizate prevăzute la [art. 2](#), în vederea derulării de către OTS a activității de transport al gazelor naturale;

b) participarea la tranzacționare este permisă OTS în scopul cumpărării gazelor naturale necesare pentru acoperirea consumului tehnologic și pentru constituirea stocului minim obligatoriu de gaze naturale, precum și operatorilor de distribuție, operatorilor de înmagazinare și clienților finali, cu condiția obținerii, de către aceștia din

urmă, a acordului prealabil al OTS cu privire la înregistrarea notificărilor de tranzacții încheiate în cadrul segmentelor pieței centralizate prevăzute la [art. 2](#), în vederea derulării de către OTS a activității de transport a gazelor naturale. Participanții menționați mai sus au doar dreptul de a cumpăra gaze naturale;

c) produsele tranzacționate sunt produse standard în ceea ce privește locul de livrare, respectiv PVT, și durata livrărilor de gaze naturale, aceasta fiind corelată cu produsele de capacitate de transport oferite de OTS, respectiv pentru multiplu de zile gaziere, luna gazieră, trimestrul gazier și anul gazier;

d) participarea la tranzacționare este permisă în condițiile semnării convenției de participare la piața centralizată și, după caz, a încheierii prealabile a unui acord-cadru între operatorul piețelor centralizate de gaze naturale/terța parte desemnată de acesta și participantul la piață. În situația în care titularul licenței de administrare a piețelor centralizate de gaze naturale își asumă și rolul de contraparte, convenția de participare și acordul-cadru pot fi comasate într-un document comun. Clauzele acordului-cadru sunt avizate de către ANRE și nu pot fi modificate de către părțile semnatare ale acestuia;

e) participarea efectivă la tranzacționare este permisă sub condiția îndeplinirii, de către participantul la piața centralizată de gaze naturale, a condițiilor prevăzute în convenția de participare/ acordul-cadru, după caz;

f) pentru tranzacționarea gazelor naturale în baza contractelor standard avizate de către ANRE în conformitate cu prevederile prezentelor reguli generale, clauzele contractelor de vânzare-cumpărare aferente fiecărui produs tranzacționat direct între participanți nu pot fi modificate ulterior datei încheierii tranzacției. Cantitatea tranzacționată în baza unui astfel de contract este de 1 MWh/zi;

g) pentru produsele tranzacționate direct între participanți în baza contractelor standard avizate de către ANRE, obiectul tranzacției este reprezentat de un contract standard sau un multiplu de contracte standard, iar elementele care pot fi modificate de către părțile interesate în cadrul ședințelor de tranzacționare sunt prețul per contract standard și numărul de contracte standard tranzacționate;

h) în cazul tranzacțiilor încheiate direct între participanți, prețul și numărul de contracte standard aferente unei tranzacții încheiate rămân fixe pe perioada derulării contractului standard;

i) în cazul produselor tranzacționate prin mecanismul cu contraparte, elementele care pot fi modificate în cadrul ședințelor de tranzacționare de către participanții la piața centralizată sunt prețul, exprimat în lei/MWh, și cantitatea tranzacționată, exprimată în MWh/zi;

j) în cazul tranzacțiilor încheiate prin mecanismul cu contraparte, prețul și cantitatea aferente unei tranzacții nu pot fi modificate ulterior datei încheierii acesteia;

k) pentru tranzacționarea gazelor naturale în baza unor contracte standard EFET ce reflectă condițiile specifice ale pieței gazelor naturale din România sau în baza unor contracte preagreate de către părțile participante la tranzacție, fiecare dintre participanții la piața centralizată de gaze naturale care au preagreat un astfel de contract informează titularul licenței de administrare a pieței centralizate cu privire la includerea celui alt participant în lista de eligibilitate cuprinzând participanții cu care acesta va putea încheia tranzacții. În această situație, accesul la tranzacționarea produselor respective, prin emiterea de ordine de răspuns, este permis oricărui participant care se află pe lista de eligibilitate a participantului inițiator, cu condiția ca în această listă să se regăsească minimum 8 participanți;

l) pentru tranzacționarea gazelor naturale în baza unor contracte definite de către participantul inițiator al ordinului de tranzacționare, accesul la tranzacționarea produsului respectiv, prin emiterea de ordine de răspuns, este permis oricărui participant înregistrat la piața centralizată de gaze naturale care îndeplinește condițiile prevăzute în convenția de participare. În această situație, titularul licenței de administrare a piețelor centralizate are obligația publicării produsului oferit la tranzacționare, inclusiv a contractului aferent, pentru o perioadă de cel puțin 3 zile lucrătoare, înaintea datei prevăzute pentru tranzacționarea respectivului produs;

m) clauzele contractelor de vânzare-cumpărare prevăzute la [lit. k](#)) și [l\)](#), aferente fiecărui produs tranzacționat direct între participanți nu pot fi modificate ulterior datei încheierii tranzacției. Prețul este exprimat în lei/MWh, cantitatea tranzacționată în baza unui astfel de contract este exprimată în MWh/zi, în profilul constant stabilit prin contract, și nu pot fi modificate ulterior datei încheierii tranzacției;

n) tranzacțiile încheiate prin mecanismul cu contraparte se notifică OTS de către operatorul piețelor centralizate de gaze naturale/terța parte desemnată de acesta; tranzacțiile încheiate direct între participanți se notifică OTS fie de către părțile implicate în tranzacție, fie de către titularul licenței de administrare a piețelor centralizate în cadrul căreia a fost încheiată tranzacția, dacă acesta a fost mandatat în acest sens de către părțile implicate în tranzacție;

o) titularii licențelor de administrare a piețelor centralizate asigură disponibilitatea platformei de tranzacționare a produselor specifice conform unui orar stabilit de către acesta și publicat pe pagina proprie de internet;

p) titularii licențelor de administrare a pieței centralizate publică și actualizează permanent pe pagina proprie de internet calendarul de tranzacționare a produselor standard supuse tranzacționării pe fiecare dintre piețele centralizate organizate și administrate subscrise pieței produselor standardizate pe termen mediu și lung.

Articolul 9

Regulamentul privind cadrul organizat de tranzacționare pe piața centralizată de gaze naturale elaborat de către fiecare titular al licenței de administrare a piețelor centralizate conține cel puțin următoarele:

- a) segmentele pieței centralizate de gaze naturale pe care urmează să își desfășoare activitatea;
- b) datele de identificare ale entității care își asumă rolul de contraparte în cadrul pieței produselor standardizate pe termen scurt și/sau al pieței produselor standardizate pe termen mediu și lung, după caz;
- c) descrierea produselor destinate tranzacționării în cadrul fiecărui segment al pieței centralizate pe care urmează să își desfășoare activitatea;
- d) contractul standard/acordul standard utilizat în cadrul pieței produselor standardizate pe termen scurt și al pieței produselor standardizate pe termen mediu și lung;
- e) mecanismele de garantare a tranzacțiilor încheiate în cadrul fiecărui segment al pieței centralizate pe care urmează să își desfășoare activitatea;
- f) cadrul de organizare și desfășurare a ședințelor de tranzacționare;
- g) mecanismele de tranzacționare utilizate;
- h) informațiile publicate/actualizate zilnic în conformitate cu prevederile [art. 19](#);
- i) metodele de determinare a prețului de închidere și a prețului la sfârșitul zilei de tranzacționare.

Articolul 10

În termen de maximum 90 de zile de la obținerea licenței, titularii licențelor de administrare a piețelor centralizate transmit ANRE, spre aprobare/avizare, regulamentul propriu privind cadrul organizat de tranzacționare pe piața centralizată de gaze naturale, procedurile specifice necesare organizării și funcționării pieței centralizate din administrarea proprie și convențiile de participare la piață.

Articolul 11

(1) Regulamentul propriu privind cadrul organizat de tranzacționare pe piața centralizată de gaze naturale aprobat în condițiile [art. 4](#) se publică de către titularul licenței de administrare a piețelor centralizate pe pagina proprie de internet, în termen de maximum 24 de ore de la publicarea acestuia în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(2) Procedurile specifice necesare organizării și funcționării pieței centralizate avizate de către ANRE se publică de către titularul licenței de administrare a pieței centralizate pe pagina proprie de internet, în termen de maximum 24 de ore de la primirea avizului.

Articolul 12

Participantii la piața centralizată de gaze naturale și titularul licenței de administrare a piețelor centralizate de gaze naturale au obligația să respecte prevederile regulamentului privind cadrul organizat de tranzacționare pe piața centralizată de gaze naturale aprobat de ANRE și procedurile specifice necesare organizării și funcționării pieței centralizate avizate de ANRE.

Articolul 13

(1) Orice modificări și/sau completări aduse regulamentului propriu privind cadrul organizat de tranzacționare pe piața centralizată de gaze naturale și/sau procedurilor specifice necesare organizării și funcționării pieței centralizate se transmit ANRE pentru aprobare sau avizare, după caz.

(2) Modificările prevăzute la [alin. \(1\)](#) se publică de către titularul licenței de administrare a pieței centralizate pe pagina proprie de internet, în termen de maximum 24 de ore de la publicarea acestora în Monitorul Oficial al României, Partea I, sau de la primirea avizului, după caz.

Articolul 14

Pentru a deveni participant la piața centralizată este necesar ca un operator economic din sectorul gazelor naturale /client final să fie înregistrat de către titularul licenței de administrare a piețelor centralizate respective, în conformitate cu prevederile [art. 15](#).

Articolul 15

Înregistrarea participanților la piața centralizată de gaze naturale se face la solicitarea scrisă a acestora, adresată titularului licenței de administrare a piețelor centralizate respective, prin încheierea cu acesta a unei convenții de participare la piață. Convențiile de participare la piață sunt elaborate de către titularii licențelor de administrare a pieței centralizate și avizate de către ANRE și reflectă drepturile și obligațiile titularului licenței de administrare a piețelor centralizate și ale participantului la piața centralizată semnată, în conformitate cu prevederile regulamentelor privind cadrul organizat de tranzacționare pe piața centralizată de gaze naturale și/sau ale procedurilor specifice necesare organizării și funcționării pieței centralizate prevăzute la [art. 4](#) și [10](#). Orice modificări și/sau completări aduse convenției de participare se transmit pentru avizare ANRE și produc efecte ulterior avizării.

Articolul 16

Titularii licențelor de administrare a piețelor centralizate publică convențiile de participare pe paginile lor de internet, după avizarea acestora de către ANRE, în termen de maximum 24 ore de la primirea avizului.

Articolul 17

Un participant la piața centralizată de gaze naturale se poate retrage din proprie inițiativă de la piața centralizată în baza unei înștiințări scrise, semnate de reprezentantul legal al participantului la piață.

Articolul 18

Titularii licențelor de administrare a piețelor centralizate vor proceda la suspendarea sau excluderea unui operator economic de la participarea la piața centralizată în situația în care acesta nu respectă prevederile convenției de participare, ale regulamentului propriu privind cadrul organizat de tranzacționare pe piața centralizată de gaze naturale sau ale procedurilor specifice necesare organizării și funcționării pieței centralizate.

Articolul 19

(1) Pentru tranzacțiile încheiate în cadrul pieței produselor standardizate pe termen scurt, titularii licențelor de administrare a piețelor centralizate au obligația să publice, pe pagina proprie de internet, următoarele informații:

- a) volume tranzacționate pentru ziua următoare și numărul de tranzacții încheiate în acest sens;
- b) volumele tranzacționate pentru restul zilei gaziere și numărul de tranzacții încheiate în acest sens - pentru fiecare produs în parte;
- c) prețul minim de tranzacționare - pentru fiecare produs în parte;
- d) prețul maxim de tranzacționare - pentru fiecare produs în parte;
- e) prețul mediu - pentru fiecare produs în parte, calculat ca medie ponderată;
- f) prețul de închidere al zilei de tranzacționare - pentru fiecare produs în parte;
- g) variația prețului de închidere al zilei față de prețul de închidere al zilei anterioare - pentru fiecare produs în parte;
- h) numărul participanților înregistrați la piață care au depus minimum o ofertă în piață, indiferent de sensul acesteia - vânzare sau cumpărare.

(2) Titularii licențelor de administrare a piețelor publică cel puțin informațiile prevăzute la alin. (1) lit. a)-e) la fiecare două ore și zilnic cel puțin informațiile prevăzute la alin. (1) lit. f)-h).

(3) Pentru tranzacțiile încheiate în cadrul pieței produselor standardizate pe termen mediu și lung, titularii licențelor de administrare a piețelor centralizate au obligația de a publica zilnic, la sfârșitul intervalului de tranzacționare, pe pagina proprie de internet, cel puțin următoarele informații:

- a) volumele tranzacționate și numărul de tranzacții încheiate în acest sens - pentru fiecare produs în parte;
- b) prețul minim de tranzacționare al zilei - pentru fiecare produs în parte;
- c) prețul maxim de tranzacționare al zilei - pentru fiecare produs în parte;
- d) prețul mediu al zilei de tranzacționare - pentru fiecare produs în parte, calculat ca medie ponderată;
- e) prețul mediu actualizat - pentru fiecare produs în parte - pentru produsele tranzacționabile în cadrul unui interval mai larg de timp, calculat ca medie ponderată a tuturor tranzacțiilor efectuate de la începutul intervalului de tranzacționare a produsului respectiv până la sfârșitul zilei de tranzacționare;
- f) variația prețului mediu actualizat față de prețul mediu/actualizat al zilei anterioare - pentru fiecare produs în parte;
- g) prețul de închidere al zilei de tranzacționare - pentru fiecare produs în parte;
- h) variația prețului de închidere al zilei față de prețul de închidere al zilei anterioare - pentru fiecare produs în parte;
- i) numărul participanților înregistrați la piață care au depus minimum o ofertă în piață, indiferent de sensul acesteia - vânzare sau cumpărare.

(4) La solicitarea OTS, titularii licențelor de administrare a piețelor centralizate au obligația de a transmite acestuia informațiile zilnice prevăzute la alin. (1) referitoare la tranzacțiile încheiate în cadrul pieței produselor standardizate pe termen scurt, în conformitate cu un protocol de transmitere a informațiilor agreeat de comun acord.

Articolul 20

Operatorii piețelor centralizate pot dezvolta, în afara piețelor centralizate, platforme pentru produse nestandardizate pe baza unor regulamente și proceduri elaborate de către aceștia și publicate pe paginile proprii de internet pentru a asigura condiții de concurență și de acces transparent și nediscriminatoriu al participanților la piață la cantitățile de gaze naturale oferite pe piața concurențială.

Articolul 21

Titularii licențelor de administrare a pieței centralizate transmit lunar ANRE informații detaliate cu privire la fiecare tranzacție încheiată atât pe piața centralizată de gaze naturale, cât și pe platformele dezvoltate pentru produse nestandardizate, din fiecare sesiune de tranzacționare, până cel târziu la data de 10 a lunii în curs pentru luna precedentă, conform reglementărilor ANRE.

Capitolul II

Tarife

Articolul 22

(1) Pentru activitățile și serviciile desfășurate, titularii licențelor de administrare a pieței centralizate au dreptul să perceapă participanților la piața centralizată tarife și comisioane, în condițiile prevăzute de lege.

(2) Tarifele și comisioanele prevăzute la [alin. \(1\)](#) trebuie să fie nediscriminatorii, bazate pe criterii obiective, să asigure recuperarea costurilor prudent efectuate, fiind interzisă subvenția încrucișată între diferitele platforme de tranzacționare operate de către același titular al licenței de administrare a pieței centralizate.

Articolul 23

Titularii licențelor de administrare a piețelor centralizate de gaze naturale au obligația de a publica pe pagina proprie de internet toate tarifele și comisioanele aplicabile.
